gemeente Rheden

Raadsvoorstel

portefeuillehouder	begrotingsprogramma	draagt bij aan Global Goal(s)
Burgemeester	2 Welzijn 5 Bestuur en Veiligheid	-

b en w-vergadering	agendapunt	bijlage(n) ter inzage
16 mei 2023	4	3

rol raad	soort document
Zienswijze	Raadsvoorstel en besluit

voorbereidende vergadering	agendapunt
13 juni 2023	

raadsvergadering	agendapunt
27 juni 2023	

onderwerp
Ontwerpbegroting 2024 VGGM inclusief gewijzigde begroting 2023 en resultaatbestemming 2022.

INHOUD VOORSTEL
De gemeenteraad besluit:
1 Een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2024, de resultaatbestemming 2022 en de geactualiseerde begroting 2023 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, conform bijgevoegd concept.
2 In te stemmen met het voorstel van de VGGM om het positieve resultaat over 2022 te gebruiken om de effecten van de extra loon- en prijscompensatie voor 2023 van € 4,6 miljoen te dempen.
3 Het college op te dragen de zienswijze van de raad kenbaar te maken bij het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

1 Waartoe is het voorstel gedaan?
Gezien de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) (2015) en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) wordt aan u een zienswijze gevraagd op de ontwerpbegroting 2024 van de VGGM.

2 Wat is de aanleiding?
De VGGM heeft de ontwerpbegroting 2024 op 13 april 2023 voor een zienswijze aangeboden bij de raden van de deelnemende gemeenten. De VGGM verzoekt de gemeente Rheden voor 7 juli 2023 de zienswijze bij de directie van het Dagelijks Bestuur van de VGGM aan te leveren, zodat de zienswijze bij vaststelling van de ontwerpbegroting 2024 in het Algemeen Bestuur van de VGGM kan worden meegenomen.

Deze ontwerpbegroting 2024 bevat tevens de geactualiseerde begroting 2023 en de resultaatbestemming over 2022 op basis van het jaarverslag.

3 Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
- Wet veiligheidsregio's.
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (2015).
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
- Wet publieke gezondheid.
- Jeugdwet.
- Wet kinderopvang.
- Beleidsnotitie samenwerkingsverbanden.
- Lokale Nota Publieke Gezondheid 2017 Gemeente Rheden.

4 Wat willen wij bereiken?

Met dit voorstel wordt beoogd u als raad in de gelegenheid te stellen een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2024 van de VGGM en deze zienswijze tijdig te berichten aan het bestuur van de VGGM.

5 Wat gaan wij ervoor doen?

Wij geven een zienswijze op de ontwerpbegroting VGGM aangezien wij in de gemeente Rheden een goede Brandweerzorg, GGD functie, Ambulancezorg en Crisisbeheersing ambiëren. Hiervoor gelden voor de ontwerpbegroting 2024 een aantal aandachtspunten:

Geactualiserde begroting 2023

Bijzondere is dat de begroting en kaders 2024 een geactualiseerde begroting voor 2023 bevat. Van de 10,1 miljoen euro is 4,6 miljoen euro een aanpassing van de begroting van 2023. Door de oplopende inflatie was deze bijstelling in 2022 niet te voorzien. 5,5 miljoen euro is een reguliere loon- en prijscompensatie.

Voor Rheden betekent dit een verhoging van de bijdrage:

- In 2023 met 272.000 euro voor loon- en prijscompensatie. Van 3.974.000 euro als kader in 2023 naar 4.246.000 euro als nieuw kader.

Ontwerpbegroting 2024

De VGGM vraagt in deze ontwerpbegroting in totaal 14,2 miljoen euro extra financiering vanuit de gemeentelijke bijdrages:

- 10,1 miljoen euro daarvan is een structurele verhoging door opgelopen inflatie.
- 2,1 miljoen euro is bedoeld voor versterking van de GGD. Dit is incidenteel. In 2023 volgt een plan voor 2025 en verder.
- 1 miljoen euro structureel meer voor versterking van de bedrijfsvoering.
- 1 miljoen euro overige ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, functiewaardering, mutatie inwoneraantallen en ingroei herverdeling brandweerbijdrage OOV.

Dit zijn de absolute verhogingen die in 2024 voorgesteld worden door de VGGM. De hoge inflatie is bekend en veroorzaakt de voornaamste verhoging. De incidentele verhoging voor de GGD in 2024 en de structurele verhoging voor de bedrijfsvoering komen voort uit onderzoeken die nut en noodzaak hiervoor hebben aangetoond. Voor Rheden betekent dit een verhoging van de bijdrage:

- In 2024 met 550.000 euro voor de geschetste ontwikkelingen inclusief loon- en prijscompensatie voor 2024. De bijdrage in 2025 komt dan uit op 4.795.000 euro.

Versterking GGD

Uit onafhankelijk onderzoek in 2022 blijkt dat de GGD in vergelijking met andere GGD'en een breed takenpakket uitvoert tegen een krappe financiering.
Verschillende ontwikkelingen maken dat de druk op de GGD groot is en de dienst-verlening kwetsbaar (o.a. toegenomen zorg vluchtelingen, groeiende aandacht voor preventie gezondheid (mede door Corona), gewenste flexibiliteit in dienstverlening en complexere vraagstukken). Dit geldt zowel voor de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) als Algemene Gezondheidszorg (AGZ). Eerder hebben wij daardoor de taken van de JGZ tijdelijk afgeschaald. 2024 geldt als een overbruggingsjaar: voor een aantal GGD onderdelen wordt incidenteel een verhoging gevraagd. Ondertussen ontwikkelt de GGD in samenspraak met gemeenten voor zowel de JGZ als AGZ een plan voor een toekomstbestendige JGZ en AGZ. Daaruit wordt duidelijk wat er inhoudelijk nodig is (welke taken en hoe wordt dit dienstverlening uitgevoerd) en welke financiering hiervoor structureel nodig is vanaf 2025.

Wij herkennen de ontwikkelingen die de GGD schetst en de druk op dienstverlening die dit tot gevolg heeft. De GGD heeft een belangrijke rol in het (preventief) bevorderen van een goede gezondheid en vroegtijdig (vanaf -9 maanden) signaleren van hulpvragen. De groeiende aandacht voor preventie en gezondheid (mede door Corona) sluit aan bij onze visie op Publieke Gezondheid en het sociaal domein als geheel. Wij willen de GGD in staat stellen om daarop in te spelen. Een toekomstbestendige JGZ en AGZ met passende financiering hoort daarbij. De gevraagde incidentele extra bijdrage voor 2024 is nodig. Naast een aanvullende financiële bijdrage vragen de benoemde ontwikkelingen om een nieuwe manier van dienstverlening. Wij verzoeken de GGD dit in het toekomstplan uit te werken en zien graag het advies voor een toekomstbestendige JGZ en AGZ verschijnen in 2023.

Ter dekking van de aanvullende bijdrage voor de AGZ onderdelen zetten wij zoveel mogelijk de rijksmiddelen uit het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) in.

Versterking bedrijfsvoering
De versterking van de bedrijfsvoering van de VGGM is nodig voor de gehele organisatie. Uit onderzoek blijkt dat dat de bedrijfsvoering van de VGGM ad hoc acteert op (verander) vraagstukken. VGGM loopt daarmee risico's in de continuïteit van de dienstverlening. Dit komt doordat de bedrijfsvoering te krap is georganiseerd en de governance complex is. Aangetoond is dat reguliere taken in het geding kunnen komen. VGGM is inmiddels een programma Beter Bedrijfsvoeren gestart onder leiding van een Bestuurlijke Commissie.

Versterking crisisbeheersing - Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
De Wet veiligheidsregio's is geëvalueerd. Eind 2022 heeft het Kabinet de Contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweerzorg naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze contourennota is een nadere uitwerking van het kabinetsstandpunt en schetst op hoofdlijnen de noodzakelijke vernieuwingen en veranderingen in het beoogd toekomstig stelsel van crisisbeheersing en brandweerzorg. In de bestuurlijke afspraken is besloten tot een geleidelijk opbouwende structurele toevoeging van € 83 miljoen voor alle veiligheidsregio's in de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) vanaf 2023. Dit betekent voor VGGM een bedrag van ongeveer € 1,4 miljoen vanaf 2023 oplopend tot ongeveer € 2,6 miljoen in 2026. De extra gelden die hiervoor door het Rijk verstrekt worden, zijn slechts opgenomen onder de materiële kosten, omdat nog niet geheel duidelijk is gemaakt waaraan deze gelden besteed gaan worden. Wij zien graag duidelijk gemaakt door de VGGM waaraan deze extra gelden besteed gaan worden te beginnen in 2023 waarvoor deze gelden al bedoeld zijn.

Omgevingswet
De kosten die voortvloeien uit de taakverandering van de brandweer en GGD met betrekking tot de Omgevingswet gaan zoveel mogelijk gedekt worden uit de bijdragen in het Gemeentefonds. Over de hoogte van de bijdrage worden wij in de meicirculaire 2023 geïnformeerd.

Resultaatbestemming 2022
De jaarrekening 2022 is opgesteld door de VGGM. VGGM heeft van de € 73 miljoen ontvangen gemeentelijke bijdragen en lokaal aanbod € 0,7 miljoen niet besteed, ofwel minder dan 1% van de bijdragen is niet besteed. In de jaarrekening is het resultaat van € 0,7 miljoen als te bestemmen resultaat verantwoord. Dit resultaat wordt normaliter ter beschikking gesteld aan de gemeenten. Door de VGGM is voorgesteld om het resultaat over 2022 in te zetten om de loon- en prijscompensatie in 2023 enigszins te dempen. Voorstel is om hiermee akkoord te gaan en dit te verwerken in de zienswijze.

6 Wat zijn de financiële consequenties?

De stijging van lasten voor Rheden wordt verwerkt in de eerste Bestuursrapportage 2023 en de Kadernota 2024.

In de 1e Berap 2023 wordt de loon- en prijsontwikkeling 2023 verwerkt in jaarschijf 2023 en in de Kadernota 2024 wordt de loon- en prijsontwikkeling 2023 structureel verwerkt vanaf 2024 evenals de loon- en prijsontwikkeling 2024 en de overige structurele wijzigingen:

- herverdeling brandweerbijdrage OOV;
- functiewaardering GGD;
- Omgevingswet;
- versterking bedrijfsvoering; en
- mutatie inwoners.

De Basis op Orde JGZ en AGZ wordt incidenteel meegenomen in jaarschijf 2024 in de Kadernota 2024. Er is nu als overbruggingsjaar een incidentele bijdrage gevraagd om de basis op orde te krijgen bij de JGZ en AGZ van de GGD. In 2023 worden toekomstplannen ontwikkelt, waarin gekeken wordt welke financiering er structureel vanaf 2025 nodig is.

Samengevat ziet de verhoging van de bijdrage voor 2023, 2024 en verder er als volgt uit:

Mutaties	*Structureel/ incidenteel*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*
Begroting 2023:					
Loon- en prijsontwikkeling	Structureel	272.000	272.000	272.000	272.000
Begroting 2024:					
Loon en prijsontwikkeling en bijstelling OOV	Structureel		339.000	339.000	339.000
Basis op orde JGZ en AGZ	Incidenteel		128.000		
GGD functiewaardering	Structureel		16.000	16.000	16.000
Omgevingswet			20.000	20.000	20.000
Versterking bedrijfsvoering VGGM			62.000	62.000	62.000
Mutatie inwoners			-14.000	-14.000	-14.000
Totaal		272.000	823.000	695.000	695.000

7 Wat zijn de risico's?

De extra bijdragen, die in de begroting van de VGGM worden gevraagd, vormen samen een fors bedrag voor de gemeente Rheden. Een groot deel van de verhogingen betreft autonome ontwikkelingen.

Als wij geen aanvullende financiering beschikbaar stellen bestaat het risico dat de dienstverlening van de VGGM verder onder druk komt te staan en wij bepaalde dienstverlening moeten (blijven) afschalen. Versterking van de bedrijfsvoering VGGM is immers nodig om tot een toekomstbestendige organisatie te komen. Om een aantrekkelijke werkgever te zijn en medewerkers in staat te stellen de taken van de VGGM goed uit te voeren zal de organisatie zich de komende tijd moeten richten op strategische personeelsplanning, ontwikkeling van de medewerkers en actualisering van het functiehuis.

Het is daarnaast nodig de huidige verouderde automatiseringssystemen binnen de VGGM te vervangen en daarnaast in te zetten op procesverbetering en kwaliteitsborging, om op het juiste moment adequate hulpverlening te kunnen bieden. Dit geldt ook voor de verschillende ICT-systemen ter ondersteuning van bedrijfsvoeringsprocessen. Ook is er nu onvoldoende aandacht voor functiescheiding en de uitvoering van bepaalde rollen in crisissituaties. Wij herkennen deze ontwikkelingen die VGGM schetst. Samen met de uitgevoerde onderzoeken achten wij het risico op verdere druk en afschaling van de dienstverlening bij het uitblijven van aanvullende financiering groot en reëel. Voor een goede zorg voor inwoners en focus op preventie vinden wij dit onwenselijk en is een aanvullende bijdrage nodig. Deze risico's, zoals benoemd in de ontwerpbegroting 2024 VGGM, hebben immers ook impact op de taken van de gemeente. Wanneer de dienstverlening door de VGGM onvoldoende is heeft dat effect op onze taken waar het gaat om veiligheid en de gezondheidszorg.

8 Wat is het draagvlak voor dit voorstel?
Niet van toepassing.

9 Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?
Het Dagelijks Bestuur van de VGGM wordt per bijgevoegde brief op de hoogte gesteld van de zienswijze van uw raad.

10 Wordt er een evaluatie uitgevoerd?
Niet van toepassing.

Velp, 16 mei 2023

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester.

Nadja Renkema,
secretaris.